

О значају математике у систему обавезног образовања

Александар Т. Липковски

*Универзитет у Београду - Математички факултет, Студентски трг 16, 11000 Београд, Република Србија
e-mail: aleksandar.lipkovski@matf.bg.ac.rs*

Апстракт. У историји људске цивилизације развој математике почиње од решавања практичних животних задатака: бројање стада, трговина, изградња склоништа, робна размена. Међутим, од времена Античке Грчке све до данас, већ преко 2500 година, математика заузима посебно место у развоју људске мисли. Поред примењених задатака, она непрекидно учествује у развоју мисаоних процеса људског појединца и целог човечанства. У савремено доба, настава математике је незаобилазни стуб ослонац општег обавезног образовања који служи пре свега за развој логичког мишљења. Математику треба учити већ и због тога што она сређује мисли, кажу да је у наставном плану кадетске војне школе написао руски природњак Михаил Ломоносов^{*}.

Глобалистичке тенденције контроле понашања људске популације преко масмедија, које карактеришу постмодерно западно друштво и које је у свом ремек-делу „1984” предвидео енглески писац Џ. Орвел, теже да ограние моћ логичног људског размишљања и понашања. Као природна последица тога, све је јача тежња владајуће класе да смањи значај и ниво знања математике у школи, под различним изговорима: прагматичним, инклузивним, егалитарним. Ова опасност се већ више од двадесет година интензивно надвија и над српским образовањем. А резултат ће свуда бити, како је приметио руски математичар Владимир Арнолд, такав да ће бродови тонати и небодери горети^{**}. Мостови се већ руше.

У овом предавању ће бити изложено више примера знања математике у школи некад и сад, примери погрешних методичких приступа у основној и средњој школи и предлози побољшања, уз много цитата умних математичара. Ево једног за крај. Како је једном рекао Херман Вајл, бављење математиком је креативна и оригинална човекова активност, попут језика или музике, која пркоси пуној објективној рационализацији^{***}. И зато АИ никада неће доказати Риманову хипотезу.

^{*} „Математику уже затем учить надо, что она ум в порядок приводит.” Ова се изрека приписује Ломоносову, али за то нема писане потврде.

^{**} „... что не только атомоходы будут тонуть, но и все остальное, не только башня будет гореть, но и остальное тоже” (В.И. Арнолд: Путешествие в хаосе, Наука и жизнь 12:2000, <https://www.nkj.ru/archive/articles/5174/>)

^{***} „Mathematizing” may well be a creative activity of man, like language or music, of primary originality, whose historical decisions defy complete objective rationalization.” (Hermann Weyl, Levels of Infinity: Selected Writings on Mathematics and Philosophy)